

ST.

16. SEPT. 1948
60. ÅRGANG
NUMMER 35-36



FRAM KRISTMENN FRAM

OLAV

INNHOILDSFORTEGNELSE:
DEN KRISTNE ENHETS MYSTERIUM - KRISTUSBILDER -
TIL DOMFEST I KØLN II - KRISTNE OG IKKEKRISTNE
TANKER OM EKTESKAP OG FAMILIELIV - ØYEBLIKKS-
VURDERINGER: G. K. CHESTERTON - ET JUBILEUM

DEN KRISTNE ENHETS MYSTERIUM

Av dominikanerpater A. J. LUTZ

«Jeg har også andre får som ikke er av denne kve; også dem skal jeg føre hit og de skal høre min røst, og det skal bli én hjord og én hyrde.» (Joh. 10.)

Et herlig syn går opp for oss når vi overveier disse ord. Vi skuer i ånden hele den religiøse menneskehet samlet omkring sin frelser Jesus Kristus for under hans førerskap å vende tilbake til Faderen. Overvunnet er alle falske guder, all overtro, alle religiøse villfarelser. En del av menneskeheten vil nok alltid nekte å gi seg over til Kristus og sette seg opp mot alt det som heter Gud; de er seg selv nok. Men alle i hvis sjel sansen for det evige ikke er dødd bort vil slutte seg omkring Jesus Kristus; for «dette er det evige liv at de skal kjenne deg, den ene sanne Gud, og den du sendte Jesus Kristus». (Joh. 17.) Troen på disse Herrens ord og tilliten til hans løfte om én hjord under én hyrde har vært livskraften til all misjonsvirksomhet fra apostlenes dager av. Fra å være en fattig liten menighet i Jerusalem er kirken blitt ett verdensomspennende Guds rike. Men ennå er det kristne apostolat langt fra å ha gjort alle folk til Jesu disipler. Over halvparten av menneskeslekten er ennå uvitende om Jesu Evangelium eller har en falsk forestilling om det.

Kristi vitner taper ikke motet. I bevisstheten om at Herren er med dem alle dager inntil tidenes ende fortsetter de å «bære hans navn frem for konger og nasjoner og folket Israel».

Når de kristne misjonærer i vår tid oppfordrer jøder, muhammedanere, buddhister og andre til å ta imot kris-

tendommen, møter de imidlertid en motstand som apostlene og deres første disipler ikke kjente til. For disse gjaldt det bare å overvinne den stolte, egenrådige fornuft som nektet å bøye seg for mysteriet, og kjødets begjær, som strider mot ånden. Den nyere tids misjonsarbeide støter på de samme fiender, men har dessuten en annen vanskelighet å kjempe med. «Hvilken kristendom mener dere vi skal slutte oss til?» blir der spurt. «Det finnes så mange forskjellige arter av kristen tro.» Personlig husker jeg fra et 5 års opphold i den islamitiske Orient, hvor anglikanere, methodister og lutheranere arbeidet ved siden av oss, bemerkninger som denne: «Før dere kommer for å gjøre oss til kristne, må dere bli enige om Evangeliets innhold og mening.» Også i vårt avkristnede Europa skyldes forakten for kristendommen til dels den samme kjensgjerning at den kristne tro opptrer under så mange forskjellige former i en mengde større eller mindre grupper. Evangeliet, for så vidt det vil være fredens glade budskap for alle folk på jorden, synes i den moderne verdens øyne å ha spilt fallitt.

For øvrig hadde Jesus indirekte forutsagt det. Aftenen før sin død ba Han til Faderen om «at alle må være ett, så verden kan kjenne at du har sendt meg». (Joh. 17.) Er de troendes innbyrdes enhet et bevis på Evangeliets guddommelige opprinnelse, så må splidaktigheten virke i motsatt retning og frata Evangeliet dets hellige karakter og overbevisende kraft i de vantros øyne. Alle alvorlig tenkende kristne i vår tid er oppmerksom på denne fare og anser det som en hellig plikt å etterstrepe de kristnes gjenforening.

VÅRE KIRKER

på søn- og helligdager

KUNNGJØRINGER:

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

*Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegråd. og Biskopen 42 52 87).*

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29:

Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 18: Kompletorium.

Jesu Hjerte kapell, Nyv.17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 7: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 8.30: Høgm. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt.1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl.8.30: Fromesse. Kl.10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St.t Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.

Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1

Soknepresten, tlf. 1168.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvgt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Kl. ¼8: Fromesse. Kl. ¼11: Høgmesse.
Aftengudstjenesten bortfaller.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25 534.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Kl. 9.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Abonnement på St. Olav kan også tegnes som gaveabonnement.

Mange vil sikkert abonnere på St. Olav. Men kanskje har de ikke tenkt på det? Kanskje har de ikke råd? Kanskje bor de i utlandet? Kanskje kan de ikke ordne det selv?

DU kan hjelpe! Vi har innrettet oss med gavekort (se siste side!). Det foregår slik:

1. Send inn kr. 10.00 til eksp. I retur får du et gavekort.
2. Send det til en eller flere du vet vil sette pris på det.
3. La mottageren helst få vite hvem som gir.
4. La eksp. få vite navn og adr. til mottageren.

Abonnement pr. år kr. 10.00, pr. halvår kr. 5.00, pr. kvartal kr. 2.50. — Til utlandet kr. 12.50 pr. år.

Klipp ut!

BESTILLINGSSEDDEL

Nye abonnenter på St. Olav

1. (navn) kr.
(adr.)
2. (navn) kr.
(adr.)
3. (navn) kr.
(adr.)

- a) Jeg betaler selv *mitt* abonnement.
- b) Abonnementene er en gave fra undertegnede og gjelder for 1948..... inntil det oppsies.
- c) Gavekort ønskes sendt.
(Stryk det som ikke passer.)

Min egen kontingent for 19.....
kr.

Tilsammen kr

Beløpet følger i bankobrev — pr. post-anvisning.

(Stryk det som ikke passer.)

(Navn:)
(adr.:.)

Til: St. Olavs Ekspedisjon, Akersveien 5, Oslo, eller ved landets postkontorer.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I.
Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16.

unntatt onsdag. Lørdag: 9.30—13.

Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal,
for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen fredag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 19. SEPT.: 18. Søn. etter pinse. Ep. I. Kor. 1, 4—8. Ev. Mt. 9, 1—8, Mandag: Eustachius og lidelsesfeller, mart. Tirsdag: Matteus, apost., evang. Onsdag: Tomas av Villanova, bisk., bekj. Torsdag: Linus, pave, mart. Fredag: Jomfru Maria av nåden (Mercede). Lørdag: Maria-Lørdagsmesse.

SØNDAG 27. SEPT.: 19. Søn. etter pinse. Ep. Efes. 4, 23—28. Ev. Mt. 22, 1—14. Mandag: Cosma og Damian, mart. Tirsdag: Vencel, mart. Onsdag: Erkeengel Torsdag: Hieronymus, bekj., kirkelærer. Fredag: Remigius, bisk., bekj. Lørdag: Vernehelgenes fest.

SØNDAG 3. OKT.: 20. søn. etter pinse.

Hvordan må vi tenke oss gjenforeningen? Er det ved gjensidige dogmatiske innrømmelser at den kan komme i stand, slik at de forskjellige kristne samfunn stryker i sin troslære det som gir anledning til forargelse? Umulig. Like overfor en dogmatisk påstand har vi ikke lov til å spørre om den har verdi for oss eller ikke, men om den er begrunnet i den guddommelige åpenbaring. Den kristne sannhet er Guds gave til menneskene, men den opphører ikke å være Guds eiendom og kan aldri bli gjenstand for teologiske eller kirkepolitiske transaksjoner. En troende overbevisning må bare ofres når det viser seg at den strider mot Guds åpenbaring.

En annen plan går ut på å få i stand et forbund mellom alle kirker, i likhet med det folkeforbund som politikken strever med å skape. Ethvert kirkesamfunn skulle bevare sin egenart og sin autonomi, men alle skulle møte i et felles arbeid for moralsk og sosial orden i verden. Heller ikke denne vei fører til målet. Et forbund mellom nasjoner er mulig fordi det i virkelighet finnes forskjellige nasjoner; deres flertall er begrunnet i naturen. Derimot finnes det ikke flere kirker, men bare én, likesom det finnes bare én Gud, én Frelser, én åpenbaring. «En Herre, én tro, én Gud og alles Fader.» (Ef. 4.) Visstnok kan det tales om flere kirker når en mener et enkelt lands bispedømme med en patriark eller primas; eller når en sikter til kristne folkegrupper som bruker forskjellige liturgiske språk og har sine særegne tradisjoner og sedvaner, som imidlertid ikke rører ved noe vesentlig, dvs. ikke står i strid med Guds åpenbaring. Enhet er jo ikke det samme som ensrettethet i alle former for religiøs praksis. Evangeliet og nåden dreper ikke det menneskelig verdifulle hos de enkelte folk, men bevarer og rensker det og lar det bli en uttrykksform for den sannhet og det liv Kristus har skjendet alle folk. Et flertall av kirker derimot som tolker Guds åpenbaring forskjellig, om det så bare gjelder et eneste dogme, er ikke mulig. Kristus, den evige sannhet ville motsi seg selv dersom han vedkjente seg flere kirker.

All den stund Gud har sendt oss en åpenbaring, en sannhet fra himmelen, er det heller ikke mulig å oppfatte den kristne enhet bare som et samfunn i gjensidig kjærlighet hvor det dogmatiske blir til noe helt betydningsløst. Vel er kjærligheten det store bud og sjelen i all kristendom; men hvilken kjærlighet? I første rekke kjærligheten til Gud. Næstekjærligheten har sin kilde i den. Den samme hellige Ånd som gir oss nåde til å elske Gud lærer oss også bakom alle menneskelige egenskaper eller feil, som blir årsak til naturlige sympatier og antipatier å oppdage noe guddommelig hos alle mennesker, nemlig det at Gud har skapt dem i sitt bilde, at Kristus ga sitt liv for alle, at alle er eller er kalt til å bli Guds barn. Det er dette guddommelige som er grunnlag til et verdensomfattende vennskap i Kristus. Men kjærligheten til Gud, som er næstekjærlighetens opphav, ville være falsk kjærlighet, dersom den ikke innebar den gode vilje til å adlyde Gud i alt, først og fremst viljen til å ta imot hans åpenbaring med et ydmykt troende hjerte. Vi tror fordi vi elsker, fordi vi har tillit til Gud. En virkelig enhet mellom kristne kan altså ikke tenkes annerledes enn som et fellesskap i troen på og kjærligheten til den ene sanne Guds åpenbaring i Kristus. At denne enhet er gått tapt, er den største ulykke som kom over menneskeheten. Å medvirke til å gjenopprette den er en hellig plikt for alle kristne.

Men ad hvilken vei kan vi oppnå en gjenforening? Hvilken makt er i stand til å føre de adskilte kristne grupper til hverandre, slik at de igjen blir et eneste samfunn? Ingen annen makt enn den som fra begynnelsen av var opphav til enheten: Kristus selv. Kirken er Kristi legeme, lærer Paulus. Likesom alle ledd og organer i et legeme lever forenet med hverandre i kraft av et felles livsprinsipp, således er det med kirken. De kristne er ikke ett fordi de slutter seg sammen; en slik enhet ville være menneskeverk; men de slutter seg sammen fordi de er ett, delaktige alle som en i Jesu liv som Guds Sønn. Denne lære hadde Paulus fått fra Jesu selv! «Jeg er vintreet og I er grenene», hadde Jesus sagt. Også her står Kirken for oss under bildet av en levende organisme med Kristus selv som iboende livsenergi. Enda dypere fører Jesus oss inn i enhetens mysterium i sin bønn etter den siste nadverd. «At alle må være ett, likesom du, Fader, er i meg og jeg i Deg, at de må være ett i oss.» (Joh. 17.) Hva er det som gjør at Faderen og Sønnen er ett? Den guddommelige natur som er felles for de tre guddommelige personer. Den samme guddommelige natur er også grunnlaget for de kristnes enhet. Er ikke vårt liv som kristne i sitt innerste vesen et felles liv med Gud? Jo! «Vi er født av Gud», sier Johannes; Kristi frelsesverk har den virkning at vi blir «delaktige i den guddommelige natur». (II. Pet. 1.) Dette er Guds gave til alle mennesker som med et oppriktig hjerte tar imot Jesus, Guds Sønn. I dette felles liv med Faderen og Sønnen bunder Kirkens enhet.

«Men forholder saken seg slik, da er jo alt i den skjønneste orden», innvender man. Da er jo gjenforeningen en fullbyrdet kjensgjerning. Tror vi ikke alle på Guds frelsende nåde i Kristus? Er vi ikke alle villige til å ta imot Guds gave? Et åndelig, usynlig bånd knytter oss sammen. Hvorfor da alt dette strev med å få i stand en ytre enhet, en veldig samfunnsorganisme med hierarki, dogmatisk læremyndighet, kanonisk rett og administrasjon, som om Guds rike var noe i likhet med denne verdens riker? Evangeliet har på forhånd gitt svar på disse spørsmål. «At alle må være ett, så verden kan kjenne at du har sendt meg.» Med disse ord vil Herren si at Kirkens enhet skal være et tegn på kristendommens guddommelige karakter. I denne verden er menneskenes forhold til hverandre en stadig ufred. Rasemotsetninger, nasjonale særinteresser, sosial og individuell ulikhet, kampen for tilværelsen og mange slags syndig begjær får menneskene uten opphør til å reise seg mot hverandre. Og se! Midt i dette virvar av motsetninger står det et samfunn av mennesker som er ett hjerte og én sjel. De er av samme ætt som alle andre; de tilhører forskjellige nasjonale grupper og sosiale klasser, har de samme jordiske behov, får sin tilværelse betinget av de samme levevilkår som ellers blir årsak til uenighet; og likevel er de én familie med et så dypt felles liv at alle forskjelligheter og motsetninger liksom blir borte. «Her er ikke jøde eller greker, ikke mann eller kvinne, ikke trøll eller fri.» Hvorfor ikke? Jo, fordi «Kristus er alt i alle». Nei, en slik enhet er ikke av denne verden, og et samfunn hvor den hersker, må være av Gud. Et tegn fra himmelen er Kirkens enhet, et bevis på Guds underfulle inngripen i menneskeslektens historie.

Men et tegn må være synlig, ellers er det ikke noe tegn. De kristnes fellesskap «i Jesu Kristi nåde, i Guds kjærlighet og den hellige Ånds samfunn» er noe opp-

høyet og underfullt; men den er ikke synlig; den lyser ikke i verdens øyne som et tegn fra himmelen. Hvordan blir den da et tegn? Dermed at dette usynlige fellesskap i Gud ifører seg menneskelige samfunnsformer, likesom Gud selv kom til oss i menneskelig skikkelse. «Ordet er blitt kjød.» Fra den dag er det likesom en naturlov i kristendommen at det guddommelige møter oss under menneskelige, synlige former. Guds evige, usynlige visdom kunngjør seg for oss i menneskelige ord. Guds evige, usynlige kjærlighet åpenbarer seg for oss i Jesu velgjerninger og især i hans offerdød på korset. Gud kunne ha gitt oss sin sannhet og nåde ved helt usynlig å virke i sjelens indre; men han vil gjøre det på en måte som svarer til vår natur, som ikke bare er ånd, men ånd og legeme. Derfor ville Jesus også meddele oss frukten av sin frelsende død gjennom virksomme symboler, sakramentene.

I samsvar med den naturlov som behersker kristendommen ville Jesus at også vårt livssamfunn med ham skulle «bli kjød». Kirken er hans legeme. Autoriteten som tar vare på dette samfunns felles gode og drivkraften som får det til å utfolde seg inntil verdens grenser, er Kristus selv. Men usynlig etter sin himmelfart virker han gjennom synlige organer; et hierarki og et apostolat. Ved troen tar vi imot Gud som den evige sannhet; men åpenbaringsens innhold «blir kjød» og kommer til oss under form av dogmatiske læresetninger. Disse dogmer stenger ikke veien for sjelens trang til betraktende å fordype seg i Gud, men viser og holder på avstand menneskelige illusjoner. «Les dogmes ne sont pas des bornes, mais des phares.» (Lacordaire) Med lovgivningen er det likedan. Ethvert samfunn har sine lover som trekker opp grensene mellom det store felles gode og individuelle særinteresser. Den nye pakts lov er den hellige Ånds nåde. «De som drives av Guds ånd er Guds barn.» (Rom. 8.) Men også den indre lov antar synlige former; den må gjøre det siden vi er et samfunn av mennesker. «Ubi societas, ibi jus.» Var vi alle fullkomne i kjærligheten til Gud og så klarsynte at vi ved hjertets intuisjon uten vanskelighet kunne oppfatte Guds vilje under alle livets mangfoldige omstendigheter og skiftende forhold, da var lover og kirke disiplin overflødige. Den absolutt rene kjærlighet ville utelukke enhver feiltagelse og enhver illusjon. Men en slik fullkommenhet finnes bare i himmelen. Vi leser nok hos Paulus at «Ånden selv gir vår ånd det vitnesbyrd at vi er Guds barn.» (Rom. 8.) Må vi tolke disse ord slik at apostelen erklærer en organisert og synlig Kirke med dogmatisk og lovgivende myndighet for overflødig? Da ville Paulus gå fra sin egen lære om Kirken som Kristi legeme. Visstnok er det den hellige Ånd som skaper det kristne liv i oss, den helliggjørende nåde med tro, håp og kjærlighet; men den hellige Ånd tar ikke bolig i oss uten at vi blir innlemmet i Kristus, uten at vi blir levende grener på Vintreet.

Det ene, universelle kirkesamfunn med sine synlige organer og «tjenester» er altså en åpenbaring av vårt usynlige, overnaturlige fellesskap i Kristus, av vårt samfunn med Faderen, Sønnen og den hellige Ånd. På spørsmålet om hvordan de kristnes gjenforening kan komme i stand finnes det ikke noe svar utenom dette: Han som er opphav til Kirkens indre og overjordiske enhet er også den

eneste som har makt til å gjenskape den synlige enhet på jorden. I en lang rekke av sekler har kirke stått mot kirke. Ni hundre år er gått siden den gresk-ortodokse kristenhet skilte seg fra den vesterlandske; fire hundre år siden protestantismen gjorde ende på Europas religiøse enhet. Blodige religionskriger, endeløse kontroverser, bitre gjensidige bebreidelser har utdypet de opprinnelige motsetninger, overbevisning står mot overbevisning, samvittighet mot samvittighet. Å overvinne så dype motsetninger står ikke i menneskelig makt. Alene Guds gjen-skapende kjærlighet kan lege alle sår og la sannheten gå så klart opp at alle tvil og all usikkerhet forsvinner.

Men skal vi kristne da ikke gjøre annet enn i passiv ro å vente på Guds underfulle inngripen? Nei. Vi er Guds medarbeidere.» (1. Kor. 3, 9.) Gud gjør oss mennesker den ære å bruke oss som redskaper til sin allmakts og sin frelsende kjærlighets store gjerninger. Først og fremst er det ydmyk og tillitsfull bønn Gud venter av oss, bønn som uttrykk for vår syndserkjennelse og for vår gode vilje til gjenforening. For Gud vil ikke påtvinge oss gjenforeningen; Han vil at vi med troens klare blikk skal innse hvor nødvendig den er, hvor vesentlig den er for kristendommens fullkomne utformning og virksomhet i verden; Han vil at vi med et ekte kristent hjerte skal lenges etter den. Har ikke Kristus også lært oss å be om at Guds rike skal komme og at Gud skal sende arbeidere til sin vingård?

Styrket ved bønnen skal vi deretter bruke de evner Gud har gitt oss. Teologiske misforståelser og feiltolkninger av Bibelen har vært anledning til kirkespaltningen. Teologenes oppgave er å få bukt med disse misforståelser og rette på en feilaktig eksegese, og å vise hvordan de stridende partier undertiden uttrykker den samme tanke, bare med andre ord, ut fra andre filosofiske anskuelser eller andre former for kultur. Sælig stor vekt må teologien legge på det faktum at Åpenbaringen er et hele. — Åpenbaringen er Kristus selv som evig lever i Kirken, og den fylde av visdom og guddomsliv Gud har skjenket oss i sin menneskevordne Sønn kan ikke stenges inn i en bok og heller ikke deles. De deler av dogmatisk sannhet som dette eller dette kirkesamfunn med hellig omhu verner om, roper på de andre som er gått tapt for dem.

Historikernes verv er på grunnlag av troverdige vitnesbyrd å bringe for dagen de politiske kulturelle og psykologiske årsaker som har medvirket til å bryte den kirkelige enhet, ikke for å holde dommedag — men for at menneskeheten skal lære av sine egne feil.

Personlig kontakt mellom kristne fra de forskjellige grupper, diskusjoner, studiesirkler o. l. kan være av stor nytte, dersom sjelen i alt dette er kristen kjærlighet, den kjærlighet som vil tjene sannheten. Det store gode ved slike møter er ikke bare at man kan rydde bort misforståelser og fordommer, men at man lærer å verdsette hverandres oppriktige kristne sinnelag.

Men Guds fullkomne medarbeidere blir vi først når vi under alle disse anstrengelser utelukker enhver form for egenkjærlighet og med et rent hjerte overgir oss til Kristus, villige til etter hans bud å «hate far og mor og oss selv», dvs. å sette alle jordiske hensyn til side, når de ikke lar seg forene med Guds rikes krav. Normen for vårt trosliv er ikke vår egen opplevelse, vårt personlige religiøse velvære; enda mindre familie- og folketradisjo-

KRISTUSBILDER — OG BILDET AV KRISTUS

Ingen i historien kjent person har inspirert bildende kunst i samme grad som Jesus av Nasareth. Og ingen som ved lesning av evangeliene har lært å kjenne den der levende Jesus av Nasareth vil undres over det.

Kristusbildenes antall er legio. Fra de store kunstneres mektige verk og ned til den navnløse, sikkerlig fromme og velmenende fabrikkasjon, møter vi dem i utallige variasjoner. Trass i all forskjell har de dog ett tilfelles: alle er de fantasifostre! De er bilder — som en eller annen har tenkt dem! Noen gripes sterkt av ett som andre slett ikke fester seg ved; de store kunstnere gir av sin skapende kraft liv til (sine) bilder; men — de fleste Kristusbilder er ikke kunst. «Vakre» kan de nok være, andaktvekkende for noen. Andre vil finne mange av dem underlig ulevende. Enkelte forekommer en banale, til dels med en viss søtladen symbolikk, — det hele er en smaksak. Men ett bilde eier Kirken og ærer som en dyrebare relikvie: «Det Hellige Ansikt.» Som med alle Kirkens relikvier er også her overleveringen om dette forunderlige bilde nøye prøvet, og har Kirken endelig sagt sitt ord om deres ekthet, da har en katolikk ingen fornuftig grunn til tvil, selvom troen her selvsagt ikke forplikter.

Overalt hvor katolikker lever finnes sikkert også dette bilde, selv om det kun sjelden sees fremstilt i sedvanlige oppholdsrom. Det passer likesom ikke til det! Det er ikke til å «se på» et flyktig øyeblikk, men til å *betrakte med samlet sinn*.

Og da kan det hende at dette mishandlede, livløse ansikt, med de lukkede øyne, de sterke trekk, våkner til liv: vi ser, vi *vet* det er Ham. Slik så Han ut da Han vandret på jorden. Dette ansikt har flammet i hellig harme da Han med svøpe og sviende ord ryddet templet for dem som krenket det.

Dette ansikt har løftet seg mot den stakkars anklagede kvinnen som ventet sin dom, — stille, fredfullt, beroligende: «Dømte ingen deg?» «Nei, Herre.» «Jeg dømmer deg heller ikke, gå hjem og synd ikke mer.»

Dette ansikt har smilt og ledd og lyst av ømhet når de små barn ble brakt til Ham.

Dette ansikt har vist de spørreløstne fariseer en ugjenomtregelig ro — kan hende med en ørliten skygge av ironi, som den dag da det heter: «men ingen turde spørre Ham om mer etter denne dag».

Dette ansikt har strålt av glede og av kjærlighet når Han talte med sin mor, med sine disipler, med kjære venner som trodde på Ham.

Dette ansikt har vendt seg, rolig og avklaret etter dødsangstens strid mot soldatene som skulle gripe Ham:

ner, men Jesu lære og Jesu vilje. Jo flere kristne det fins i verden som møter hverandre i sann kjærlighet til Kristus, i den gode vilje til å leve og dø med Ham og til aldri å si nei til Ham, desto bedre står det til med gjennforeningens sak. Vi kjenner ikke Guds veier eller Guds time; men vi vet at Han er visdom og kjærlighet. Når hans tid er inne vil den hellige Ånd, som er sjelen i Kristi legeme, Kirken, «samle til ett alle de Guds barn som var spredt omkring» (Joh. 11, 52), så det blir én hjord og én hyrde.

A. J. Lutz, O. P.



Det Hellige Ansikt.
Etter Le St. Suaire de Turin.

og da Han sa: «det er meg», vek de tilbake og falt til jorden.

Og så var timen kommet for mørkets makt, og Hans hellige ansikt ble mishandlet og forhånet slik som bildet viser oss:

Adoro te devote, latens Deitas.

c.

DET INDRE LIV

det vesentlige i vårt arbeide.

I det første nummer i hostsemestret av ungdomsbladet vårt, «Ignis», leser vi følgende vakre programord på ledersiden:

Et nytt arbeidsår står foran oss, et arbeidsår vi må bruke til å føre vårt arbeide ennå et skritt framover. Vi ser det stadig tydeligere at kristendommen er den eneste løsning på dagens problemer. Vi som er i besittelse av den sanne kristendom, vi har også ansvaret for at vi gjør alt for å gi verden del i den. Men vi «formår intet uten Ham som gjør oss sterke». La derfor det bli målet for hver enkelt av oss i tiden framover: Å søke Ham stadig iherdigere i bønn og betraktning. La det indre liv få full utfoldelse i oss, det er det vesentlige i vårt arbeide. Uten det ingen framgang, uten det er våre organisasjoner bare blendverk og luftslott.

TIL DOMFEST I KØLN

II.

Forrige nummer bragte noen tanker om Kölnerdomens 700-årige historie nøye lenket til Tysklands nasjonale historie samt en orientering om Norwegia Catholicas forhold til Köln og Rhinprovinsen etter Reformasjonen. I denne artikkel skal kort berettes om selve jubileumsfestlighetene og inntrykk fra møtet med ruinbyen i fest.

En skulle tro at ingen fornuftig europeer i dag kunne finne på å løse en dyr billett tur-retur Tyskland uten først omhyggelig å ha pakket sine koffertene fulle av eksplosive tanker og minner om just for-gangne dager.

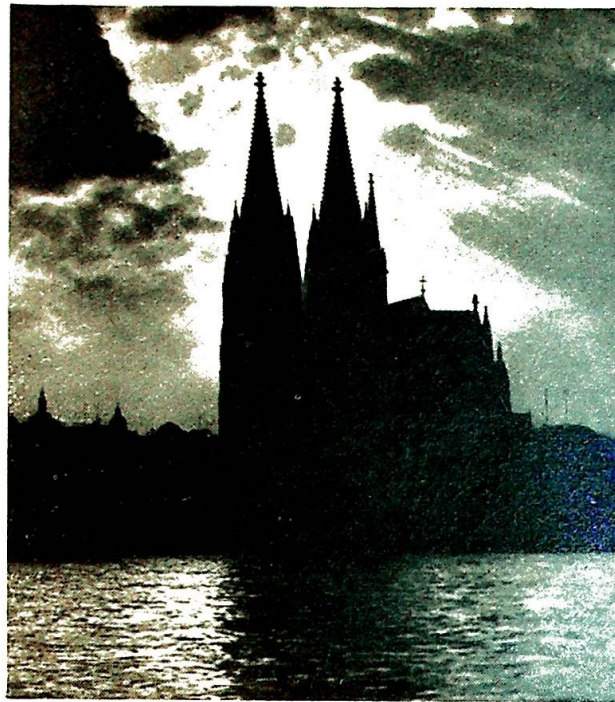
Hva skulle en ellers ta med seg? Ingen Baedeker foreligger å jour, og hva skal en med pysjamas og tøfler, når en ikke engang vet om en får en seng å ligge i eller et gulv å traske på?

Men for en kristen, som foruten de alminnelige humanistiske dyder også er forpliktet til å sette læren om Kristi mystiske legem om i praksis, ville enhver ballast av hat og bitterhet være avgjort åndelig kontrabande. Også ved det tyske rikets halvstengte porter står en engel på vakt! Vi har å hilse pent på den allestedsnærværende Gud, til stede i sine usynlige sendemenn og i menneskene som er skapt i hans bilde.

Derfor er møtet med en tysk medbror og medsøster i dag på tysk jord ikke bare en prøvesten for enhver kristen, men er å stå ansikt til ansikt med Ham som har sagt: «Skulle ikke Gud hjelpe sine utvalgte til rett når de roper til Ham dag og natt? Og skulle Han la dem vente?»

Den alminnelige menneskelige sympati som alltid har hersket mellom rhinlenderne og fremmede turister som søkte Domen, Lorelei, de gamle slott og borger og hengende druehager langsmed Rhinen, kan vel sies å ha overlevd nazismen. Kölnernes holdning til virkeligheten i går og i dag er typisk og med lunt kølner-humor uttrykt i disse ord av byens overborgermester ved innledningsfesten på Kölns universitet — som også kan feire sitt 700 års jubileum: «Vi klaget ikke den gangen under våre egne undertrykkere, vi vil derfor heller ikke klage i dag som okkuperte. Kanskje vil man kalle dette svakhet. Javel, men vi vil heller kalle det en holdning som bunner i vår religiøsitet.» Da klappet både kølnerne og gjestene både fra fiendeland og akse-land, og Rhin-provinsens britiske kommandant, general Bishop, smilte og syntes det var all right sagt.

Skal en virkelig klare å forklare hvordan Köln maktet å holde fest i slike omgivelser og maktet å gjøre det til fest for både sine egne og gjestene, da



Kölnerdomen.

må en just søke nøkkelen til gåten i deres dype religiøsitet.

Vi fikk en forsmak på den ånd som i dag beskjeler kølnerne allerede da vi ved sekstiden om morgenen 14. aug. steg ut av toget på Hauptbahnhof. Der sto foruten to herrer i floss, en sokneprest og en industriherre, selveste Herr Oberhauptbahnhofmeister, og gjorde oppvarning for Hs. Høyærv. biskop Mangers, som var anmeldt i 11. time som en av de 24 æresgjester blant de kirkelige utenlandske dignitærer. Jeg tviler ikke et øyeblikk på at hvilken som helst norsk stasjonsmester også ville stå døgnet rundt på sin stasjon og avvente utenlandske biskoper ved et høyt norsk kirkejubileum, men det må være tillatt å tvile på om ansiktene ville lyse slik av ærbødighet og privilegert glede som des Herrn Oberhauptbahnhofmeisters i Köln!

Når en på forhånd har urustet seg for en kortest mulig tilværelse blant det en ruinby kan ofre for en fremmed av kost og losji, undrer en seg uvilkårlig når en blir bedt stige inn i en herskkelig bil med norsk vimpel og invitert til frokost i et hus stilt til ens fullstendige disposisjon. Men en behøvde ikke å spørre om dette lå innenfor eller utenfor byen. Det var nok med et flyktig blikk omkring for å se at en gammel millionby som så slik ut med høyst 10 pst. beboelsesmuligheter, ikke hadde et eneste kammer ledig, aller minst når titusener av pilegrimer skulle huses attpå til. Vår bil tok oss til Stadt Leverkusen-Bürrig, som ligger 25 minutters Freie-Durchfahrt-kjøring fra Kölnerdomen ad den eneste fremkomme-lige vei.

Verten, sokneprest dr. Louis, en mann som har innlagt seg store fortjenester overfor Kirken i Norden, hadde allerede to andre biskoper foruten biskop

Mangers blant sine gjester. Biskop Müller, Sverige, var kommet dagen i forveien, likedan den franske armébiskop Picard de la Vaquerie og hans sekretær. Pastor Knud Ballin, Danmark, kom i biskop Suhrs sted, og med den tyske misjonsbiskop Fleischer fra Syd-Afrika som bodde hos borgermesteren, men sammen med ham sluttet seg til vårt selskap, hadde den rommelige landsbyprestegården til huse en betraktelig del av de utenlandske dignitærer. Dette viste også både forstaden Bürrig og Leverkusen by å sette umåtelig stor pris på. Og den stedlige allierte kommandant bistod lojalt befolkningen med å endevende gjestenes selvsagte ønsker om å dele folkets spartanske kår i festdagene. Et smil og et vennlig ord inneholdt tross alt kalorier som var viktigere og hardere å oppdrive for en tysker i dag enn legemlig næring.

*

Fra det øyeblikk vi hadde satt vår fot på tysk jord om morgenen 14. august til vi om ettermiddagen 20. august satte oss i Scandinavian Express igjen, var vi opphørt å være selvbestemmende personer. Vi ble øyeblikkelig organisert inn i et program som var storslagent uttenkt og skulle storslagent gjennomføres. Alt som fordredes, var en ærlig vilje til å være med på denne kølnernes utfordring innad som utad: *Hva hatet har revet ned, det vil vi bygge opp igjen i kjærlighet!*

Før det offisielle program ble innledet med klokke- ringing om ettermiddagen, var gjestene samlet tidlig på formiddagen 14. august i Aula Magna i Kølns universitet der byen Køln holdt et verdig og rent ut blendende festmøte. Den lange rekke mektige taler som her ble holdt, hører med til de gledeligste inntrykk en bærer med seg fra Køln. Universitetets rektor, overborgermesteren, ministerpresident Arnold o. fl. ga vitnesbyrd på kristen grunn, som viser at de ledende menn i samfunnslivet har forstått hva det menes med dette: Kristendommen er den eneste redning ut av det herskende kaos blant menneskene både på det sosiale, kulturelle og politiske plan. Kardinal Frings, Kølns erkebiskop, påviste i sin tale om forholdet mellom byens universitet og erkebispesetet gjennom tidene, at jo engere de to institusjoner, kirken og universitetet, arbeider sammen, jo rikere og sunnere blomstrer de kristne og det kulturelle liv, og fruktene merkes og høstes i alle samfunnslag. En hilsen fra den protestantiske kirke framført av biskop dr. Hans Lilje vakte stormende bifall og bidro til at Domjubileet enda mer fikk preg av et helt folks apsirasjon til gjenreisning på kristen enhetsfront. Under festmøtet vendte oppmerksomheten seg særlig mot den franske biskop av Clermont-Ferrand, Mgr. Piguët, som hadde sittet sammen med Kølns nåværende oberstaddirektor i tysk konsentrasjonsleir. Hans blotte nærvær ble oppfattet som det katolsk-patriotiske Frankrikes utstrakte hånd til de tyske brødre. Skjønt kardinal Frings hadde trukket linjene for Domjubileet skarpt rettet mot det sam- lende kristne symbol som Domen representerer, skjønte man straks at disse dager ville munne ut i en demonstrasjon av politisk omfang, der Domen som en majestetisk bakgrunn samtidig skulle bli kil-

den til en fornyelse av den aftenlandske kristendom. For hver post som fulgte på programmet fikk en følelsen av at en var med på en begivenhet som kunne komme til å bety det store psykologiske vendepunkt i løsningen av et problem der Tyskland ikke er det eneste problembarn: Forståelsen mellom folkene.

*

Da bilkortesjen med gjestene hadde banet seg veg gjennom ruinbyens trange gater, der menneskemengden dannet en levende mur langt kompaktere enn noen av de som ellers står igjen, var det et underlig bilde en møtte utenfor domplassen: Et hav av mennesker som kjempet om fotfeste og til slutt sprenget det bolverk av ordenspoliti som skulle holde passasjen tilbørlig fri . . . bare for å få et glimt av en rekke kardinaler og biskoper fra sitt eget land, fra det øvrige Europa og de fem kontinenter, som på sin side var kommet så lang vei bare for deres elskede Doms skyld! Eller — var det ikke bare for Domens skyld? «Kanskje ikke lenger forstøtte? Kan vi få lov til å smile igjen og glede oss som andre mennesker?» — Jubelen skyllet praktisk talt gjestene én for én inn i Hotel Ernst Excelsior, der kommunen ga en lunch for gjestene.

«Her er mange biskoper og erkebiskoper til stede, foruten flere kardinaler og betydelige personligheter», uttalte general Bishop, den anglikanske, britiske kommandant i Rhin—Westfalen i sin bordtale. «I'm also a bishop, even a General Bishop . . . og jeg tør uttrykke et ønske her hvor så mange kirkens menn er til stede. Den oppgave jeg er satt til å løse, er overmenneskelig stor. Jeg kan forsikre dere om at England mener det oppriktig med den misjon det her har tatt på seg. Men ett ber jeg om, ærverdige herrer, og det er at dere står meg og oss bi i arbeidet gjennom deres daglige forbønn.»

En kan spørre om noe lignende kunne ha vært tenkelig i 1918 etter den forrige verdenskrig? (Forts.)

I. H. K.

Tror DE på Gud?

Ved en opinionsundersøkelse hos ti nasjoner ble spørsmålet stilt: «Tror De personlig på Gud?» Svarene ble:

| | Ja | Nei | Vet ikke |
|-----------|------|-----|----------|
| Brasilia | 96 % | 3 % | 1 % |
| Australia | 95 | 5 | — |
| Canada | 95 | 2 | 3 |
| U.S.A. | 94 | 3 | 3 |
| Norge | 84 | 7 | 9 |
| Finnland | 83 | 5 | 12 |
| Holland | 80 | 14 | 6 |
| Sverige | 80 | 8 | 12 |
| Danmark | 80 | 9 | 11 |
| Frankrike | 66 | 20 | 14 |

Ved nærmere undersøkelse viste det seg at på en million komunistar var 64 % ateister, 17 % troende og 19 % ikke-vitende.

(Time.)

Kristne og ikke-kristne tanker om ekteskap og familieliv

Foredrag holdt på «Nordisk stevne for katolske akademikere» i Kristiansand 30 juli 1948

III.

PRAKTISKE OPPGAVER OG ÅNDELIGE PERSPEKTIVER

Når jeg skal gi en konklusjon, så vil jeg la den få en aktivistisk del og en som berører noen åndelige problemer. La oss ta den aktivistiske delen først.

De moderne tankestrømninger som angår ekteskap og familieliv, er ikke så fremmed for katolsk tenkemåte at vi skulle ha noen grunn til å føle oss som en isolert kaste utenfor tidens åndsliv. I Italia og Frankrike er det en rekke katolske psykologer og pedagoger som står i første rekke når det gjelder å reformere barneoppdragelse og skoleundervisning. På den annen side går ikke utviklingen så selvfølgelig og smertefritt dit vi vil ha den at vi kan legge hendene i skjødet og la de andre arbeide for oss. Det avhenger i stor utstrekning av oss om de metoder som vil bli brukt i barneoppdragelse og skoleundervisning vil bli inspirert av en god ånd. Det avhenger av oss om synet på kvinnens arbeid i og utenfor hjemmet skal bli befridd både fra mannfolkegoisme og en snever samfunnsmessig nyttebetraktning som vil gå ut over hjemmene og også over samfunnet i det lange løp. Det avhenger av oss om arbeidet for å gjøre byene levelige for familier med barn skal ha fremgang.

«Jeg vet ikke noe mer idiotisk enn byer,» pleier en husmor jeg kjenner å si når hun har vært ute på innkjøp med barna. Vi har vendt oss for godt til å leve i byene, det er på tide vi åpner øynene og ser hvorledes de er. Enkelte spredte parker med parktanter kan ikke oppveie de hundre kilometer med gater hvor barn ikke kan slippes løs. Enkelte store og frie leiligheter kan ikke oppveie de myriader av bittesmå leiligheter hvor barn ikke kan røre seg. Trikkekonduktørens hjelpsomhet med å få inn en barnevogn når det slumper til å være plass på trikken, kan ikke oppveie det faktum at kommunikasjonsmidlene ikke er innrettet på å frakte barn. Enkelte vidsynte og tålmodige husverter og naboer kan ikke oppveie den hærskare av såkalte gode borgere som med nebb og klør forsvarer seg mot muligheten av å få barn i nærheten. La oss håpe at det i våre rekker foruten gode arbeidere også må oppstå en Esaias som får kall til å refse den fullkomne egoisme som selv «gode» og «fromme» mennesker i dag kan vise overfor ektepar med dårlig plass og med barn. Det har vært en forstemmende opplevelse etter krigen å se det gode borgerskaps mangel på generøsitet i boligandens tid.

Foreldre og lærere må hjelpe hverandre

Blant de mange problemer foreldre av i dag må interessere seg for i barnas interesse, er skoleundervisningens problemer. Alle kristne foreldre bør være i kontakt med sine barns lærere. Det nytter lite å pukke på foreldrenes rett til å bestemme over barnas skolegang når det er tendenser til å legge alle skoler under staten, dersom

foreldrene tidligere slett ikke har interessert seg for det som foregår på skolen.

Jeg mener slett ikke at foreldrene skal troppe opp på skolen hver gang gullungen deres har fått straff eller har fått en dårlig karakter og protestere i rettferdighetens navn. Det er riktignok noe i det også at foreldre ofte har et klarere blikk enn lærerne for at den og den bestemte egenskapen ikke er tross men klossethet, og at den og den skøyerstreken ikke kommer av ondskap men av overdreven vitalitet. Men foreldrenes oppgave på skolen er ikke å gjøre det vanskeligere for lærerne, men å samarbeide med dem. Det må være en viss harmoni mellom det barna lærer på skolen og den oppdragelse de får hjemme. Det kan også hende at ånden på en skole er slik at foreldrene plikter å protestere og eventuelt å ta barna ut av skolen hvis forholdene ikke blir bedre.

Vi trenger å utvikle vårt indre liv

La meg så komme til den konklusjon som gjelder vårt åndelige liv. Min konklusjon er en banalitet som ville falt alle i munnen — og som likevel er noe av det mest oppsiktsvekkende som kan sies hvis den blir riktig forstått.

Denne banaliteten er at ingen av oss kan bli gode ektemaker og foreldre hvis vi ikke utvikler vårt indre liv. Åtte måneder i Frankrike har lært meg å forstå at jeg selv og — tror jeg — svært mange norske katolikker er nokså uvitende om hva det vil si å ha et indre liv. At vi er stolte av vår Kirke, det er godt og riktig. At vi er lydige mot prester og hierarki, det er meget bra. At vi etter hvert blir villige til å arbeide for en eller annen katolsk forening og i stand til å vise samhold og hjelpsomhet, ingen ting er bedre enn alt dette. Men det strekker ikke til, — hverken for vårt eget sjeloliv eller for våre barns.

Hvis vi vil være noenlunde sikre på at barna vil forbli katolikker, at de kommer til å tjene og elske Gud, så må vi gjøre det selv og vårt dagligliv må være preget av at vi gjør det. Og nå mener jeg ikke at vårt dagligliv skal være så og så moralsk og at vi skal vise våre barn et godt eksempel ved aldri å lyve og ikke bli sint. Det er også vel og bra. Men jeg kan ikke la være å tenke på et ord Peguy legger Vårherre i munnen: «Jeg foretrekker en helgen som gjør synd for en synd som aldri gjør noen synd.» Det er ikke nok å leve moralsk, vi må leve religiøst. Det som er vesentlig — og vanskelig — det er ganske enkelt å gjøre det som alle går ut fra at enhver kristen gjør: elske Gud og de oppgaver Han hver dag holder i beredskap for oss. Våre barns fremtid er avhengig av at vi gjør det. De vil i stor utstrekning dømme om religionen ut fra om de ser at den er en virkelighet i oss eller ikke.

Våre barns fremtid og katolisismens fremtid i Norden er avhengig av at vi i større utstrekning enn vi hittil har gjort sammen og hver for oss fordyper oss i de

spørsmål som gjelder det personlige religiøse liv: kunsten å be, å ta aktivt del i messen, å meditere, å gjennomsyre vårt daglige virke med kristen ånd. I Frankrike eksisterer det foruten en stor familiebevegelse som varetar familiens rettigheter overfor myndighetene, også en gruppe mennesker som forsøker å utarbeide det de kaller en «familie-spiritualitet». Ekteskap og barneoppdragelse stiller en overfor åndelige problemer av nokså spesiell natur. Og foruten et indre liv som gjør en skikket til å påta seg de mange spesielle oppgaver som familielivet daglig stiller en overfor, trenger en husmor, for eksempel, å utvikle i seg en art indre liv tilpasset det faktum at dagen gir plass til lite stillhet, at hele dager kan være fylt av ytre aktivitet fra morgnen til kveld. Mer enn St. Josefs-foreninger for gifte menn, St. Elisabeth-foreninger for gifte koner og «familiekvelder» som i virkeligheten ikke har mye med katolsk familieliv å gjøre, trenger vi grupper av katolske ektepar som i innbyrdes samarbeid og i samarbeid med prestene søker å løse noen av de praktiske og de åndelige problemene som møter oss hele hverdagen igjennom. De møter oss om søndagen også naturligvis: ikke minst problemet søndagsmesse for foreldre som har små barn som det er vanskelig å gå fra, er akutt og roper etter en løsning.

La meg til slutt også si et ord om arten av det indre liv som katolske foreldre trenger å utvikle i seg.

«... For kraften blir fullendt i svakhet.»

Den autoritære barneoppdragelse i hjemmene og på skolen og det viktorianske forhold som ennå ofte hersker mellom mann og hustru skapte ingen vanskeligheter i den epoke i de kristnes (og de ikke-kristnes) liv da plikten var opphøyet til et religiøst begrep. Denne epoke er vi antakelig nå ved å legge bak oss. Vi kjenner dens moral-kodeks. Den som gjorde sin plikt mot Gud, Kirke og samfunn, var en god mann. Lærte han sine barn (og sin hustru) å bøye seg for sine plikter, var han dessuten en god familiefar. Pliktbegrepet, slik at vi ennå bærer en snev av det i våre hjerter, gjør livet surt: perspektivet over ens arbeidsinnsats blir at arbeidet må gjøres fordi det må gjøres. Samtidig gjør plikten mennesket selvtilstrekkelig. Forholdet til Gud oppfattes som et kontraktforhold. Når jeg overholder min del av kontrakten, når jeg går i messen om søndagen som jeg plikter, da må Gud også holde sin del.

Nå er det ganske klart at pliktmoral ikke er et kristent men et hedensk begrep. Det er især to ting som skiller et kristent menneske fra et pliktmenneske. Den kristne er for det første mindre sikkert etablert i sitt jordiske liv enn pliktmennesket er. Den kristne er lydhør overfor Guds vilje, og Gud er ikke bundet av en juridisk kontrakt. Gud er en levende personlighet og forholdet til Ham gjemmer overraskelser og utviklingsmuligheter som forholdet til en levende personlighet alltid gjør. Og det er ikke bare fordi Gud er en levende personlighet at de juridiske begrepene, plikt og rettigheter, må ut av bevisstheten, men også fordi et menneske lever i fullkommen avhengighet av Gud. Noe vesentlig som vår tids kristne har å gjenerobre er den følelse av avmakt, av tillitsfull svakhet, som Paulus taler om og som er den kristnes verdige styrke.

På den annen side er det kristne menneske også åpnere

overfor tilværelsens rikdom enn pliktmennesket er. Det handler ikke fordi det er bundet til en kontrakt, fordi det som må gjøres må gjøres, men fordi det elsker Guds vilje og fordi det er en glede å gjøre Guds vilje. Det er ingenting som stenger menneskesjelen tettere inne i seg selv enn den stoiske plikt, resignasjonen, puritanismen, gledesløsheten. Tristheten er en god sovepute, — den dispenserer fra den aktive higen og mottakelige følsomhet som utvikles av det som i kristent språkbruk kalles Håpets dyd. Den stoiske tristhet får oss til å se i Kristi kors mer et symbol på fysisk pine og fysisk død enn et bilde på en kjærlighet som overvinner døden. Den lukker våre øyne for korsets glede.

Ekteskap, hasard og glede

Når katolske ektepar i så høy grad trenger å komme bort fra den falske stabilitet som den stoiske pliktmoral rommer, så er det fordi ekteskapet i kristent perspektiv er noe av det mest hasardiøse som finnes. «Den moderne verdens eventyrere» var Peguys navn på familiefedrene, — navnet går naturligvis like godt på mødrene. Det å skape og oppdra mennesker med en evig skjebne, er en oppgave som ingen er på høyde med, som ingen kan være på høyde med. Skal en ikke bukke sjelelig under for dette ansvar, denne hasard og for de andre former for ansvar og hasard i det kristne ekteskap (vågestykket i et evig løfte, barneavl som ikke slavisk kan underordnes økonomiske betraktninger . . .), da må en i sitt religiøse liv vinne fram til styrken i den fullkomne avhengighet av Gud, i den håpefulle kristne avmakt.

Når katolske ektepar i så høy grad trenger å komme bort fra puritanismen og tristheten i den stoiske pliktmoral, så er det fordi barna trenger glede og fordi kjærligheten mellom ektefellene nærer seg av glede. De nye idéer om barneoppdragelse — forvarslet som de er av den italienske helgen Don Bosco og i stor utstrekning utarbeidet av den italienske katolikk Maria Montessori — disse idéene sanksjonerer Guds skaperverk og den glede som barna føler når de får utvikle seg i overensstemmelse med de evner og egenskaper som er lagt ned i dem. Barn kan ikke ledes med de nye positive metoder av andre foreldre enn dem som føler at det å handle rett ikke bare er å gjøre Guds vilje fordi det er Guds vilje, men samtidig å gjøre Guds vilje fordi det svarer til ens dypeste behov, ens innerste tørst etter full menneskelig utfoldelse. Heller ikke kjærligheten mellom mann og kvinne kan trives når en ikke ser evighetsverdien i enhver jordisk livsutfoldelse som ikke stenger seg ute fra himmelen men er åpen for gledens kors.

ST. OLAVS EKSP. HAR MOTTATT FØLGENDE BIDRAG TIL MINNESTEN OVER MGR. K. KJELSTRUP

| | |
|--------------------------|------------|
| Fru R. Hoel | kr. 5.00 |
| Frk. M. K. Knudtzon..... | » 50.00 |
| Leo Müller | » 100.00 |
| L. T. | » 50.00 |
| | kr. 205.00 |
| Tidligere inkommet | kr. 350.00 |

I alt kr. 555.00

GILBERT KEITH CHESTERTON

Av Henri Werring.

Charles Masterman har fortalt hvordan Chesterton pleide å skrive sine artikler i en avsides liten kafé i Fleet Street. Han satt vanligvis og nippet til et glass whisky. Stedets kelnerne svinset omkring på behørig avstand, redde for at deres celebre gjest skulle forsvinne uten å betale sin regning. En dag — jeg vet ikke om Chesterton var til stede — bemerket hovmesteren til Masterman: «Your friend a very clever man. He sit and laugh. And then he write. And then he laugh at what he write.» Det har alltid vært viktig for Chesterton at han skulle finne det han skrev eller sa komisk. Swinnerton sier at han under en diskusjon hørte Chesterton le så hjertelig voldsomt at det var umulig for ham å få fram et ord resten av aftenen.

Hermed er i grunnen vårt subjekt alt skissert, og jeg kan gå over til å streke opp bakgrunnen d. v. s. det engelske samfunn, maskinen som produserte Chesterton. Gjennom hans diktning kan vi ikke unngå å få et glimt — og i regelen et meget sterkt glimt — av den kampen den engelske ungdom måtte føre i begynnelsen av århundret. Det miljø de var bundet til var avstengt engelsk, intimt og eksklusivt, båret oppe av calvinsk tro og tenkemåte, med et ansikt utad som å se til var markert av alvor og sinnsro. Inn i dette vanebundne og tradisjonstrygge øysamfunnet snek seg så den såkalte modernisme — d. v. s. den tankegang og de livsformer som den naturvitenskapelege granskningen i forrige århundre førte med seg. De eldre i samfunnet undret seg over dette nye, men skjøv det fra seg som noe fremmed. De yngre derimot — Chesterton blant dem — måtte ta det opp som personlig problem, fordi deres indre fra første stund var kløvd mellom det gamle og det nye. Men dette viser at det gamle samfunnet ikke var så sterkt i seg selv som den trygge fasaden syntes å tyde på. Tiden var kommet da mennesket måtte sprengte seg ut av vanearv og tradisjonskristendom, og orientere seg på nytt som religiøst individ. Chestertons produksjon er et monument over kampen denne nyorienteringen kostet. Og det er blitt et monument som ruver mellom de største i engelsk åndsliv, fordi den sjel kampen sto i, hadde vidde dimensjoner, og fordi den nådde fram til en positiv løsning på de fleste av sine problemer. Ut fra seg selv og sitt innerste, som den mest hensynsløst ærlige individualist i moderne katolsk diktning, suverén som ingen annen, har Chesterton ført kampen mot modernismen gjennom hele sin diktning: i essays, romaner, diktsamlinger, ja, i kriminal-noveller.

Som en spesifisering av Chestertons religion er jeg fristet til å gjøre bruk av ordet «middelaldersk», men jeg er redd for å bli misforstått. «Middelaldersk» er et ord i falsett, og historikerne bruker det som synonymt for «mørke», «reaksjon», «selvpinsel» og «llivsfornektelse». Dette passer åpenbart ikke på Chesterton. Han er mindre konvensjonelt «middelaldersk» enn f. eks. vår egen Arnulf Øverland, kunstnerisk «radikalere» enn Helge Krog og uten sammenligning «sunnere» enn Sigurd Hoel. Ja, Chesterton er mer human enn humanistene. Leserne ville kanskje bedre skjonne hva jeg mente hvis jeg sa at Chesterton er en av de ytterst få moderne mennesker som virkelig ville trives i middelalderen. Han ville ha vært lykkelig som en «disputatious scholar» som dro fra universitet til universitet og diskuterte for sitt brød. Et fullverdig liv

består for ham i et glass whisky, en diskusjon, og en flokk kamerater som er villige til å la seg omvende.

Men det som først og fremst gjør at vi leser Chesterton, er den charmerende, dypt personlige måten han fører kampen for sin religion på. Han stiller seg ikke som Belloc i positur og hoverer: «Is shall show!» «I shall prove!» «I shall establish.» Han sier: «There is one metaphor of which the moderns are very fond, they are always saying: «You can't put the clock back.» The simple and obvious answer is: «You can.» There is another proverb: «As you have made your bed, so you must lie on it.» Which again is simply a lie. If I have made my bed uncomfortable, please God I will make it again.» — — — Chesterton leker. Ordene stuper kråke hos ham. Som igjen betyr at han ynder paradokser. Hans paradokser er ikke alltid gode, og av og til smaker de kanskje litt for meget Oscar Wilde. Men de beste av dem er eksempler på en frisk og personlig kunstform. Paradokset er et utsagn med to mulige tolkninger, sier Chesterton, men hos ham selv har det tre, for det er også «den abstrakte sannhet som ville ha vært der uten noe paradoks». Chestertons epigrammer blir som Voltaires undervurdert av dem som glemmer at «ordene ikke er knappetåler, men sverd». En kan imidlertid gjøre det hele mer enkelt, og si at Chesterton er leken. Og deri består vel nettopp hans hemmelighet. Hemmeligheten ved at han er en stor komisk dikter.

St. Josephs Institutts Internat 80 år

St. Josephs Institutts Internat kan i disse dager se tilbake på en 80 års virksomhet. Det mer iøynefallende tall, 75, ble rundet under krigen, men det som krigens larm forstummet vil nå etter nye fem års ytterligere konsolidering av institusjonen, kunne vies den oppmerksomhet den fortjener.

Et tilbakeblikk gjennom disse 80 års stille historie støter på den 9. september 1868 som eldste datering, nemlig da tregården i Akersveien 4 ble kjøpt av St. Josephssøstrene tre år etter at de første fire søstre var kommet til landet.

Huset og eiendommen som ble ervervet i 1868 for 9000 speciedaler gikk i Kristiania under navnet «Professor Fayes gård». Foreningen til Troens Utbredelse ytet pekuniær støtte, men størstedelen av byrden tok Moderhuset i Chambéry på seg. I 1868 flyttet søstrene fra St. Olavs Prestegård, hvor de hadde bodd i to år, over til Akersveien 4. De fortsatte med skolegjerningen som de hadde begynt i nr. 5 i 1866. Men skolen ble nå betydelig utvidet. Elevene tok til å strømme til fra alle kanter, også utenbys fra. Det ble derfor nødvendig å opprette St. Josephs Institutts Internat for de katolske barn som kom fra landet eller fra byer hvor der ikke var noen katolsk kirke, forat de kunne få høve til å lære sin religion og bli forberedt til å motta de hellige sakramenter. St. Josephs Institutts Internat er det første hjem for barn som ble grunnlagt her i landet. Innen få år viste det seg at det lille hjem i Tregårdens første etasje ble for trangt. Da besluttet det Apostoliske Vikariat å bygge det nåværende St. Josephs Institutt. Grunnstenen ble lagt 9. juli 1874, i nærvær av enkedronning Josephine, som aldri unnlot å gjeste St. Josephs-søstrene hver gang hun kom til Kristiania.

Pastor Hagemann, direktør for internatet, reiste sammen med to St. Josephssøstre for å kollektore i utlandet og det nye St. Josephs Institutt ble vigslet og tatt i bruk 21. september 1876. Men med årene ble også denne bygning for liten. Så fulgte den store utvidelse av skole og internat i 1929, og slik står det i dag som et vakkert og moderne bygg. Hele fjerde etasje står til internatets rådighet, én avdeling for pikene og én for guttene.

Ved Kongelig Resolusjon av 23. mars 1917 er St. Josephs Institutt Internat godkjent av Staten. Instituttet står under kontroll av Helserådet og har regelmessig lægeundersøkelse hver tredje måned. Søstre som er ansatt ved internatet, er innskrevet som medlemmer av «Barnevern» og tar del i den årlige kongress.

Ikke minst i de senere år har Internatet svinget seg veldig opp i almen anseelse, idet ledelsen har forstått å knytte viktige kontakter utad, dratt nytte av og holdt seg à jour med de seneste erfaringer innen barnepedagogien. For Kirkens arbeid er det av uvurderlig verdi å eie en institusjon som denne. Den løser til daglig oppgaver som ingen ville kunne overta.

Oslo Katolske Menighetspleie

Som bekjent har menighetspleiens kontor i St. Olavs prestegård vært lukket og arbeidet innstilt i henved et år. Imidlertid er det nå et alminnelig ønske, at virksomheten må tas opp igjen.

Menighetspleien har gammel tradisjon i den kristne kirke, helt fra grunnleggelsen av de første menigheter, som en naturlig følge av kirkens forkynnelse om næstekjærlighet og de gode gjerningers betydning. I hine tider het det, at det ble utvalgt diakoner og dertil skikkede kvinner til å utforme og vareta det karitative arbeid i menighetene, så ingen led nød. Etter hvert kom de store religiøse ordenssamfunn for nonner og munk, som viet sitt liv til Gud og næstekjærlighetens tjeneste, til å spille en stor rolle og stå som det lysende eksempel for legfolket. Det er således en stor arv å løfte.

Den 1. september d. å. ble der avholdt et møte hos Hs. Høyærv. Biskopen for å planlegge menighetspleien på nytt.

Som det mest aktuelle krav til menighetspleien i dag ble først drøftet spørsmålet om å kunne skaffe hjelp i hjemmene ved sykdom, både til sykepleie og som husmorvikar. Under den nåværende situasjon med den skrikende mangel på arbeidshjelp, er ikke spørsmålet så lett å løse. Imidlertid har vi det beste håp.

Men hensyn til hjelp med husstellet under husmorens sykdom må oppgaven bli, så sant det er mulig, å få en erfaren kvinne, som er villig til å yte den fornødne daglige hjelp i hjemmet. Andre oppgaver som besøk, forskjellige erinder for gamle og svake, ansøkninger og formidlinger m. v. vil bli utført ved de frivillige hjelpere, som er knyttet til arbeidet.

Menighetspleien appellerer for øvrig til alle troesfeller, både de som kan hjelpe og de som trenger hjelp, om å være med å danne en sammenslutning, en kristenliga til utveksling av verdier — materielle og åndelige — etter mottoet: «at vi alle må være ett».

Med den velvilje som arbeidet har møtt før, og med den offervilje som blir utvist i våre menigheter, er det med de beste forhåpninger vi atter går til gjenopprettelsen av virksomheten.

S. Ø.

Ungdommen holder kjempes-kongress i Rom

I disse dager har den store ungdomskongressen i Rom satt sitt preg på verdenskirken hovedstad. Den ytre foranledning til kongressen er 80-års jubiléet som i år kan feires av den italienske katolske ungdom. Men gjester har strømmet inn fra hele verden, arrangementet har utviklet seg til å bli den største ungdomsdemonstrasjon i det kristne Italias historie. Der var meldt over en kvart million deltakere.

Av det omfattende og storstilte program må særlig fremheves massemøtet som ble avholdt på Petersplassen for den kvinnelige katolske ungdom søndag 5. september. Et bilde gjengitt over en hel side i «L'Osservatore Romano» viser at ikke engang Petersplassen kunne romme den halve million som var samlet for å høre Pavens store tale til den kvinnelige ungdom. Det diplomatiske korps ved Vatikanet var møtt fulltallig fram.

På den vidunderlige skråningen under Assisi hadde speidere fra 12 forskjellige land slått sine telter opp mellom oliventrærne. 8. september var de samlet i San Francescos Basilika, der kardinal Canali, president for Vatikankommisjonen, holdt pontifikalmesse og meddelte den Apostoliske velsignelse.

Lørdag 12. september kl. 13 gikk mannlig og kvinnelig ungdom i fakkeltog fra Engelsborg til Petersplassen for å hylde den Hellige Far, og for å overvære midnattsmessen celebrert på plassen av Paven selv. Neste dags ettermiddag holdt Pave Pius XII, fra balkongen til Peterskirken, en stor tale til ungdommen.

Programmet fortsatte denne uke med studiemøter.

UTLANDET

JAPAN. Et monumentalt kirkebygg i moderne japansk kirkestil vil bli reist i Hiroshima til minne om ofrene ved historiens første atombombeangrep. En jesuittpater har lansert idéen og Japans fremste arkitekter og kunstnere er engasjert. En regner at kirkebygget vil bli av orienterende verdi for fremtidens kirkearkitektur i Japan.

VESTINDIEN. Fransiskanerpater D. Boers, tidligere Norge, som inntil nylig var prior for Portiuncula-klosteret i Karachi, er blitt forflyttet til det nye St. Antonius-kloster i Bangalore hvor han også innehar priorstillingen.

WIEN. Kvinne foreleser i kirkerett ved Wiener-universitetet. Dr. Charlotte Laimaier er blitt utnevnt til privatdosent i kirkerett ved universitetet i Wien. Hun var tidligere gymnasielærerinne. Så vidt vites skal hun være den første kvinne som overhode har forelest i kirkerett ved et universitet.

HOLLAND. Ved dronning Julianas kroning var Pave PIUS XII representert ved erkebiskop Valerio Valeri, tidligere apostolisk nuntius i Frankrike.

ROMA. Assessor for den Orientaliske Kongregasjon, erkebiskop Arata, er avgått ved døden under et opphold i nærheten av Rom. Han hadde tidligere vært den Hellige Stols representant i de baltiske land og var en stor kjenner av Skandinavien som i erkebiskop Arata hadde en varm venn i Rom. Hans forståelse av kirkens oppgave i Norden var så positiv og av en slik verdi for overhyrdene i alle de nordiske land, at vi må regne denne betydelige prelats død som et meget følelig tap. Det er ingen tvil om at erkebiskop Arata i nærmeste fremtid ville ha fått kardinalverdigheten. Han var nær 65 år gammel. Mgr. Valerio Valeri i Statssekretariatet er blitt utnevnt til ny assessor i den Orientaliske Kongregasjon.

Beleilig å komme med som

ny abonnent! (Se abonnementsbetingelsene side 2)

N.K.F.s boklotteri til inntekt for bladet «St. Olav»

vil bli startet i høst. Styret ber oss minne medlemmene og andre interesserte om å støtte foretagendet ved å sende inn bøker eller et lite bidrag til innkjøp av bøker. Gaver kan sendes til styrets formann, frk. Ragnbild Foss, Cam. Colletts vei 9 V, Oslo, eller til St. Olavs eksp. Der er alt kommet inn en del verdifulle bøker og flere er lovet, men der trenges flere, hvis lotteriet skal bli så stort og omfattende som forrige gang. Det er vel unødvendig å tilføye at «St. Olav»s blad gir innsamlingen sin beste anbefaling.

Oslo Katolske Menighetspleie

Akersveien 5.

Kontortid: tirsdag og fredag kl. 10—1.

Telefon 42 37 43.

TUNGHØRTE:

Nå er det nye OTICON høreapparat kommet som De i egen interesse bør prøve. Det er et glimrende rørførsterket apparat, og med dette kan de tunghørte høre både ved samtaler, foredrag, kirker etc. Våre kunder er henrykt over hvor klart og naturlig en hører med OTICON. Apparater sendes til prøve.

Undertegnede, som har vært i firmaet 28 år, har den lengste erfaring i bransjen, og står gjerne til tjeneste ved valg av apparat.

Vi har lagt inn høreanlegg i ca. 70 norske kirker.

AMERICAN NORWEGIAN OTICON, A. BRUCE

Fridtjof Nansens plass 6, Oslo.

Telefon 42 33 32.

Norges eldste spesialforretning i høreapparater.

Stemmebruk, applesning

Behandling av talefeil.

ADELAIDE JØRGENSEN

Telf. 46 23 73. — Jac. Aallsgt. 16 II.

FREDRIK HVEDING

Tekn. Kem. Fabrikk og Fårvehandel
Kirkegt. 3, Oslo

Telefon: butikk 42 30 63

kontor 42 15 22 - 41 60 79

**KJØP
DERES
hos
KAFFE
Gunder Strømme, Kristiansand**

HJEMMELAGET ITALIENSK MAKARONI G. Battistoni

Utsalg:

Bjordam kaffeforretning
Bygdø Allé 3 - Tlf. 44 80 81 - Oslo

J. L. NERLIEN A-S
NEDRE SLOTTSGT. 13 - OSLO
ALT I FOTO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1, Oslo.

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

HANS KARLSEN MALERFORRETNING Utfører all slags malerarbeid.

Tordenskjoldsgt. 6 B.
Tlf. 41 07 76 — Oslo

NEBB er stedet for
alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

OSCAR J. HANSEN

Haugesund

Brilleoptik — Fotooptik

NORENBERG & CO. A/S

Margarinfabrikk

Oslo

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

Eivind Brosstad

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A/S

Tlf. 42 18 80 (centralbord) - Oslo